

การศึกษาความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษา ไทยแลนด์ 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

วันที่รับบทความ	04/06/2563
วันแก้ไขบทความ	22/07/2563
วันที่ตอบรับบทความ	05/08/2563

วิสุทธิณี ธาณิรัตน์¹ ชัยยา น้อยนารถ²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 1,150 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า 1) ความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีความพร้อมมากที่สุด คือ ด้านผลกระทบ รองลงมา คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านบริบท ด้านกระบวนการ และด้านประสิทธิภาพ ตามลำดับ 2) สำหรับผลการเปรียบเทียบความพร้อมของโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีเพศต่างกัน ความพร้อมโดยรวมและรายด้านเกือบทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 ยกเว้นด้านประสิทธิภาพ ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่างกัน ความพร้อมโดยรวมและความพร้อมด้านบริบทและด้านผลกระทบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักเรียนที่มีเพศต่างกัน ความพร้อมด้านประสิทธิภาพ แตกต่างกัน และระดับชั้นที่ต่างกัน ความพร้อมด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เขตพื้นที่การศึกษาที่ต่างกัน ส่งผลให้ความพร้อมโดยรวมและรายด้านทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และขนาดของโรงเรียนต่างกัน โดยแบ่งเป็นขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีความพร้อมด้านบริบท และด้านกระบวนการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : ความพร้อมของโรงเรียน การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

¹ อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการจัดการรัฐกิจ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

อีเมล: wisuttinee.t@psu.ac.th

² อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการประกันภัยและการจัดการความเสี่ยง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

The Study of School Readiness in Development for Thailand's Education 4.0: Case of Trang Primary Educational Service Area Office

Received	04/06/2020
Revised	22/07/2020
Accepted	05/08/2020

Wisuttinee Taneerat¹ Chaiya Noinart²

Abstract

The purposes of this study were 1) to assess the school readiness in development for Thailand's education 4.0, and 2) to compare the school readiness in development for Thailand's education 4.0 under the responsibility of Trang Primary Educational Service Area Office. This study was quantitative research. The sample was composed of a total of 1,150 persons who were drawn from school directors, teachers, students and parents under the responsibility of Trang Primary Educational Service Area Office. The researchers used multi-stage random sampling. The data was collected by using questionnaires. The results revealed that: 1) in overall, the school readiness in development for Thailand's education 4.0 under the responsibility of Trang Primary Educational Service Area Office was at a high level ($\bar{X} = 3.96$). When considering each aspect, it was found that the most ready aspect was the impact, followed by the input, the context, the process and the effectiveness, respectively, and 2) the comparison of the school readiness of school directors, teachers, students and parents revealed that the school directors with different genders had different opinions on the overall school readiness and on almost all aspects with statistical significance at 0.05 and 0.01 levels, excluding the effectiveness aspect. The teachers with different working experiences had different opinions on the overall school readiness, as well as on the context and the impact aspects with statistical significance at 0.05. The students with different genders had different opinions on the school readiness in effectiveness aspect, and those with different grades had different opinions on the school readiness in aspects of the context, the input, and the process with statistical significance at 0.05. Different educational service areas also showed different school readiness in overall, as well as in all aspects with statistical significance at 0.01. Furthermore, different school sizes (large, medium, and small) resulted in the school readiness in aspects of the context and the process differently with statistical significance at 0.05.

Keywords: school readiness,Thailand's education 4.0,primary educational service area office

¹ Lecturer, Public Management Program, Prince of Songkla University, Trang Campus
e-mail: wisuttinee.t@psu.ac.th

² Lecturer, Insurance and Risk Management Program, Prince of Songkla University, Trang Campus

บทนำ

สำหรับกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ได้มีการกำหนดประเด็นการพัฒนาที่สำคัญไว้ทั้งหมด 6 ประเด็น โดยประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้น ได้แก่ การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ซึ่งจากการบริหารงานในอดีตที่ผ่านมา พบว่า ประเทศไทยยังคงมีปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพของคนในแต่ละช่วงวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยเด็ก ซึ่งควรเป็นวัยที่ได้รับการศึกษาเล่าเรียน แต่จากการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. 2558-2559 ของ องค์การยูนิเซฟ (2560, น.15) พบว่า ภาพรวมสถานการณ์ด้านการศึกษาของไทยนั้น แม้ว่าเด็กวัยเรียนในระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่จะได้เข้าเรียนในระดับประถมศึกษา ก็ตาม แต่ก็ยังคงมีความเหลื่อมล้ำระหว่างครัวเรือนที่ยากจนและร่ำรวย ซึ่งยังเห็นได้ชัดในอัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษา ดังแสดงข้อมูลในตารางที่ 1

ตาราง 1 อัตราการเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของเด็กในประเทศไทย พ.ศ. 2558-2559

ระดับการศึกษา	ครัวเรือนยากจนมาก	ครัวเรือนร่ำรวยมาก
ประถมศึกษา	66.9%	80.3%
มัธยมศึกษา	72.8%	91.0%

องค์การยูนิเซฟ (2560, น. 15)

จากข้อมูลดังกล่าว สะท้อนให้เห็นภาพได้ค่อนข้างชัดว่าไม่ว่าประเทศไทยจะผ่านไปกี่ปี ความสามารถในการเข้าถึงการศึกษา ยังคงจำกัดอยู่เพียงคนบางกลุ่มในสังคมเท่านั้น นอกจากปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาแล้ว ปัญหาที่สำคัญอีกปัญหาคือ ปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของเด็กวัยเรียน ยังคงค่อนข้างต่ำ จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ PISA 2000-2015 ซึ่งเป็นการประเมินการรู้เรื่องในสามด้าน ได้แก่ การรู้เรื่องการอ่าน การรู้เรื่องคณิตศาสตร์ และการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ ผลการทดสอบพบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีสัดส่วนคะแนนที่น้อยลงอย่างต่อเนื่อง สะท้อนให้เห็นว่า ผลจากการพัฒนาระบบการศึกษาของไทยเกือบ 2 ทศวรรษที่ผ่านมา พบว่าต้องหาแนวทางในการพัฒนาที่มีความเหมาะสมมากขึ้น (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 24-26) อย่างไรก็ตาม สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของเด็กนั้น ส่วนหนึ่งบรรลุผลสำเร็จได้ก็เพราะความเอาใจใส่จากครอบครัว โดยระดับความใส่ใจ การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับลูก ส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กในระดับปฐมวัยโดยตรง โดยพบว่า ครัวเรือนที่ร่ำรวยจะมีแนวโน้มที่พ่อและแม่ร่วมทำกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้กับลูกมากกว่าครัวเรือนที่ยากจน ซึ่งครัวเรือนที่ร่ำรวยจะมีสัดส่วนการดูแลลูกอยู่ที่ร้อยละ 69.5 ในขณะที่ครัว

เรือนที่ยากจนมีสัดส่วนการดูแลเพียงร้อยละ 35.2 เท่านั้น ดังนั้น เพื่อให้คนไทยในอนาคตมีความพร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา รวมทั้งมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ตามกรอบของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แนวทางในการพัฒนาที่สำคัญจึงเน้นพัฒนาศักยภาพคนให้มีทักษะ ความรู้ และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า เพราะฉะนั้นด้วยแนวทางดังกล่าว ระบบการศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญที่รัฐบาลได้นำมาใช้เพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และถือเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศให้สามารถบรรลุตามกรอบยุทธศาสตร์ด้านอื่นๆ ได้ นอกจากนี้ สถาบันการศึกษาก็ยังเป็นแหล่งให้บริการความรู้ทางวิชาการที่สำคัญที่จะทำให้ทุกคนสามารถเข้าถึงได้อีกด้วย สำหรับการเตรียมความพร้อมของโรงเรียนโดยเฉพาะในระดับขั้นพื้นฐาน ถือเป็นเป็นปราการด่านแรกสุดที่จะเปิดรับเด็กเข้าสู่โลกแห่งการศึกษาต่อไป ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 เป็นต้นมา ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ตรงกับการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ในการพัฒนาประเทศนั้น รัฐบาลได้มีการจัดสรรงบประมาณจำนวนมหาศาลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานถึงสองเท่า โดยคิดเป็นร้อยละ 21 ของงบประมาณแผ่นดินทั้งหมด ซึ่งจุดเน้นที่สำคัญ ก็คือการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนสามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างทั่วถึง (Education for all and Education for right) ตามหลักสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่พึงได้รับ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562, น. 33-39)

ในกรณีของจังหวัดตรัง เป็นจังหวัดหนึ่งในพื้นที่ภาคใต้ที่จัดอยู่ในกลุ่มภาคใต้ฝั่งอันดามัน ประกอบด้วยจังหวัดพังงา ภูเก็ต กระบี่ และตรัง ถือได้ว่าเป็นจังหวัดที่มีระดับของ Gini Coefficient สูงที่สุดในกลุ่มจังหวัด แสดงว่ามีระดับความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ค่อนข้างสูง สำหรับการแบ่งการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการแบ่งออกเป็น 2 เขตพื้นที่ ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 137 โรง และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 135 โรง จำนวนรวมทั้งสิ้น 272 โรง แต่ก็ยังพบว่า โรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังขาดความพร้อมในหลายประเด็น อาทิ การขาดความพร้อมด้านงบประมาณ การขาดโอกาสในการพัฒนาครูผู้สอน ทัศนคติของผู้บริหารสถานศึกษา ความพร้อมของเด็กและผู้ปกครอง เป็นต้น ดังนั้น จึงย่อมส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง โดยคณะผู้วิจัยได้ใช้ CIPP Model เป็นกรอบในการประเมิน ซึ่งประกอบด้วยบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ประสิทธิภาพ (Product) ผลกระทบ (Impact) เพื่อจะได้ทราบเกี่ยวกับลักษณะต่างๆ ที่เกิดขึ้นรวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานพื้นที่ในจังหวัดตรังและในพื้นที่อื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง
2. เพื่อเปรียบเทียบความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง ของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง

สมมติฐานการวิจัย

1. เพศของผู้บริหารต่างกันส่งผลต่อความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรังแตกต่างกัน
2. ประสบการณ์การบริหารของผู้บริหารต่างกันส่งผลต่อความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรังแตกต่างกัน
3. เพศของครูผู้สอนต่างกันส่งผลต่อความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรังแตกต่างกัน
4. ประสบการณ์การสอนต่างกันส่งผลต่อความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรังแตกต่างกัน
5. เพศของนักเรียนต่างกันส่งผลต่อความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรังแตกต่างกัน
6. ระดับชั้นของนักเรียนต่างกันส่งผลต่อความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรังแตกต่างกัน
7. เพศของผู้ปกครองต่างกันส่งผลต่อความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรังแตกต่างกัน
8. อาชีพของผู้ปกครองต่างกันส่งผลต่อความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรังแตกต่างกัน
9. เขตพื้นที่การศึกษาต่างกันส่งผลต่อความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรังแตกต่างกัน
10. ขนาดของโรงเรียนต่างกันส่งผลต่อความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรังแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง นักเรียน จำนวน 1,150 คน ใช้การสุ่มประชากรด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) ดังนี้ ขั้นที่ 1 สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ในประชากรทั้ง 4 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ขั้นที่ 2 สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ตามเขตพื้นที่การศึกษา ขนาดของโรงเรียน และขั้นที่ 3 สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ของแต่ละอำเภอใน 10 อำเภอในจังหวัดตรัง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาเครื่องมือวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ทั้งแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด ประกอบด้วย 4 ชุด ดังนี้

1. แบบสอบถามความพร้อมของผู้บริหารโรงเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง
2. แบบสอบถามความพร้อมของครูผู้สอนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง
3. แบบสอบถามความพร้อมของนักเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง
4. แบบสอบถามความพร้อมของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง

โดยแบ่งองค์ประกอบของแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ **ส่วนที่ 1** ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม **ส่วนที่ 2** ความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง **ส่วนที่ 3** แบบสอบถามปลายเปิด/แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจำแนกเป็นขั้นตอนการเก็บข้อมูลดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 : การประชุมวางแผนงานวิจัยร่วมกับคณะผู้วิจัย และทีมวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 : การยื่นเอกสารเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับการขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ดังนั้น ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยจะรอให้ขั้นตอนการดำเนินการขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ผ่านการรับรอง

โดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สาขาสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เสร็จเรียบร้อยแล้วก่อน จึงจะนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลการวิจัย (รหัสหนังสือรับรอง PSU IRB 2019-PSU-L-009)

ขั้นตอนที่ 3 : ดำเนินการสุ่มตัวอย่างจากประชากรด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน จำนวน 1,150 คนสำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง

ขั้นตอนที่ 4 : การประสานงานกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่โดยทำหนังสือแนะนำโครงการวิจัย และคณะผู้วิจัย จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรังไปยังพื้นที่ศึกษาเพื่อขออนุญาตดำเนินการวิจัย และขอลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยโรงเรียนเป้าหมายในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง

ขั้นตอนที่ 5 : การพิทักษ์สิทธิ์และการรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล เพื่อปกป้องความเป็นส่วนตัวและการรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล ก่อนการเก็บข้อมูลผู้วิจัยจะมีใบเชิญชวนแจ้งรายละเอียดของการเก็บข้อมูลก่อนที่จะขอความยินยอมจากผู้ให้ข้อมูลและให้ลงชื่อในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย (Informed consent form)

ขั้นตอนที่ 6 : ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลเสร็จแล้ว ข้อมูลดิบที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลจะถูกทำลายลงในทันที และต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ เพราะเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลที่จะได้รับการปกป้อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ตรวจสอบความสมบูรณ์เรียบร้อยแล้ว มาดำเนินการลงรหัสข้อมูล (Code Book) และใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในโครงการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) เพื่ออธิบายคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและสถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) ในการทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis testing) เพื่ออ้างอิงถึงลักษณะของประชากร ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ซึ่งได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และระดับความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง

สำหรับแบบสอบถามในส่วนที่ 2 ความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง คณะผู้วิจัยได้กำหนดเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ให้คะแนนแต่ละข้อในแบบสอบถามโดยกำหนดไว้ 5 ระดับตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) ดังนี้

ระดับความพร้อม/ความคิดเห็นเห็นด้วยมากที่สุด	กำหนดให้	5 คะแนน
ระดับความพร้อม/ความคิดเห็นเห็นด้วยมาก	กำหนดให้	4 คะแนน
ระดับความพร้อม/ความคิดเห็นเห็นด้วยปานกลาง	กำหนดให้	3 คะแนน
ระดับความพร้อม/ความคิดเห็นเห็นด้วยน้อย	กำหนดให้	2 คะแนน
ระดับความพร้อม/ความคิดเห็นเห็นด้วยน้อยที่สุด	กำหนดให้	1 คะแนน

ในการแปลผลแบบสอบถามส่วนนี้ มีเกณฑ์คะแนนตามวิธีการคำนวณโดยใช้สูตรการคำนวณความกว้างของอันตรภาคชั้นมีดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{จากสูตรความกว้างของแต่ละอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{(5 - 1)}{5} \\
 &= 0.8
 \end{aligned}$$

ดังนั้น มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ในแบบสอบถามส่วนที่ 2 สรุปได้ดังนี้

4.21 – 5.00	หมายความว่า	ความพร้อมอยู่ในระดับมากที่สุด
3.41 – 4.20	หมายความว่า	ความพร้อมอยู่ในระดับมาก
2.61 – 3.40	หมายความว่า	ความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง
1.81 – 2.60	หมายความว่า	ความพร้อมอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.80	หมายความว่า	ความพร้อมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ เปรียบเทียบความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 โดยใช้การทดสอบแบบที (t-test) ของตัวแปรเพศ เขตพื้นที่การศึกษา และการวิเคราะห์ความแปรปรวนจำแนกทางเดียว (One- way ANOVA) ของตัวแปรประสบการณ์ของผู้บริหาร ประสบการณ์ของครูผู้สอน ระดับชั้นของนักเรียน ขนาดของโรงเรียน และอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ในส่วนของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.394) โดยความพร้อมด้านผลกระทบ มีค่าเฉลี่ยสูง

ที่สุด รองลงมา คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านประสิทธิผล ตามลำดับ **ครูผู้สอน** พบว่า ความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.84$, S.D.= 0.435) โดยความพร้อมด้านผลกระทบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านบริบท ด้านกระบวนการ และด้านประสิทธิผล ตามลำดับ **นักเรียน** พบว่า ความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = 0.455) โดยความพร้อมด้านปัจจัยนำเข้า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านกระบวนการ ด้านบริบท ด้านผลกระทบ และด้านประสิทธิผล ตามลำดับ **ผู้ปกครองนักเรียน** พบว่า ความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$, S.D. = 0.427) โดยความพร้อมด้านปัจจัยนำเข้าและด้านผลกระทบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านกระบวนการ ด้านบริบท และด้านประสิทธิผล ตามลำดับ ดังนั้น จากการวิจัยนี้ พบว่า ความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง โดยรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.96$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีความพร้อมมากที่สุด คือ ด้านผลกระทบ รองลงมา คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านบริบท ด้านกระบวนการ และด้านประสิทธิผล ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยระดับความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง

ด้าน	ผู้บริหารฯ	ครูผู้สอน	นักเรียน	ผู้ปกครอง	เฉลี่ยรวม	ความพร้อม
1. ด้านบริบท	4.25	3.91	4.00	3.97	4.03	มาก
2. ด้านปัจจัยนำเข้า	4.13	40.01	4.11	4.06	4.08	มาก
3. ด้านกระบวนการ	4.13	3.76	4.03	40.01	3.98	มาก
4. ด้านประสิทธิผล	3.97	3.76	3.91	3.94	3.90	มาก
5. ด้านผลกระทบ	4.40	4.10	3.97	4.06	4.13	มาก
เฉลี่ยรวม	4.06	3.84	3.95	3.99	3.96	มาก

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลของการเปรียบเทียบความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีเพศต่างกัน ความพร้อมโดยรวมและรายด้านเกือบทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 ยกเว้นด้านประสิทธิผล ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่างกัน ความพร้อมโดยรวมและความพร้อมด้านบริบทและด้านผลกระทบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักเรียนที่มีเพศต่างกัน ความพร้อมด้านประสิทธิผล แตกต่างกัน และระดับชั้นที่ต่างกัน ความพร้อมด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เขตพื้นที่การศึกษาที่ต่างกัน ส่งผลให้ความพร้อมโดยรวมและรายด้านทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และขนาดของโรงเรียนต่างกัน โดยแบ่งเป็นขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีความพร้อมด้านบริบท และด้านกระบวนการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังแสดงสรุปผลของการเปรียบเทียบความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรังตารางที่ 3

อภิปรายผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 โดยภาพรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีความพร้อมมากที่สุด คือ ด้านผลกระทบ ทั้งนี้เพราะโรงเรียนตั้งอยู่ในบริเวณชุมชน เป็นที่พึ่งให้กับคนในชุมชนมากมาย ประกอบกับลูกหลานของคนในชุมชนเองต่างก็มาศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนเหล่านี้ ดังนั้น จึงได้รับความร่วมมือเป็นไปในทางที่ดี โดยสำหรับสังคมไทยนั้น การให้ความสำคัญกับสถานศึกษาเป็นค่านิยมที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาอย่างยาวนาน โดยมีการศึกษาเกี่ยวกับ “บวร” บ้าน วัด โรงเรียน ว่าเปรียบเสมือนองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สำคัญของคนในชุมชน (อริยา พรหมสุภา, 2562, น. 102-136) และโรงเรียนยังเป็นสถานที่สำคัญในการกล่อมเกลาค่านิยมคุณธรรม สำหรับความพร้อมในระดับรองลงมา คือ ด้านปัจจัยนำเข้า เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเองต่างก็ตระหนักว่าการศึกษาไทยแลนด์ 4.0 เป็นยุทธศาสตร์ชาติที่สำคัญที่ทุกภาคส่วนจะต้องร่วมกันขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนยังมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากในการส่งเสริมความรู้ความสามารถให้กับเด็กและเยาวชนที่จะเป็นกำลังที่สำคัญของชาติในอนาคต (กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา, 2560, น. 8-20) ส่วนความพร้อมด้านบริบท คณะผู้บริหารและครูผู้สอนต่างให้ความสำคัญกับการดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมในการสนองตอบต่อนโยบายการจัดการศึกษาตามแนวทาง “การศึกษาไทยแลนด์ 4.0” ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายในการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยมุ่งเน้นในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้สอดคล้องกับโมเดลในการขับเคลื่อนนโยบายสำคัญของชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการการมีจุดเน้นอยู่ที่การเข้าถึงเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรมใหม่ ๆ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ

และสังคมแห่งชาติ, 2563, น. 20-34) ในด้านกระบวนการ เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ จากข้อค้นพบในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ความพร้อมของกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนมีความเชื่อมโยงโดยตรงกับผลผลิต/ประสิทธิผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการดังกล่าว ยิ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนตาม แนวทางการศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ด้วยแล้วนั้น รูปแบบการจัดการเรียนการสอนจะต้องเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมค่อนข้างมาก โดยการเป็นครูในปัจจุบันจะเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นเพียงการเป็นผู้ให้ความรู้ (Instructor) เป็นการให้ผู้เรียนได้มีการสร้างความรู้ (Construction) ขึ้น ทิศนา แหมมณี (2560, น. 20-50) ในประเด็นความพร้อมด้านประสิทธิผล ถึงแม้ว่าในภาพรวมจะมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก แต่ถือได้ว่าเป็นด้านที่มีความพร้อมน้อยที่สุด และยังเป็นด้านที่แสดงให้เห็นถึง ประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ทั้งความรู้ในด้านเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรมใหม่ ทักษะทางด้าน ภาษา และรวมถึงการมีทักษะในการประยุกต์ให้เข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ซึ่งสะท้อนถึงความพร้อมของโรงเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 ผู้บริหารต่างพิจารณาว่าแนวทางการศึกษาไทยแลนด์ 4.0 เป็นภารกิจที่สำคัญของโรงเรียน จึงมีความมุ่งมั่นและทุ่มเทในการพยายามดำเนินการตามนโยบายให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในทุกๆ ด้าน และในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็น “ผู้บริหารรุ่นใหม่ ไฟแรง” รวมทั้งมีผู้บริหารที่เป็นผู้หญิงได้ก้าวเข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้บริหารจำนวนมาก จึงต่างเห็นความสำคัญของประเด็นการศึกษา 4.0 เป็นอย่างยิ่ง โดยผู้บริหารบางคนอาจจะมีอายุน้อยกว่าอายุของครูผู้สอนในโรงเรียนหลายท่านด้วยซ้ำไป ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ผู้บริหารจำเป็นต้องมี “ภาวะของความเป็นผู้นำ” (Leadership) โดยถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ผ่านมาของ ผ่องพรรณ พลราช และเกริกไกร แก้วล้วน (2560, น. 27-40); สุบัน มุขระโกษาและศศิธรา แพงไทย (2562, น. 454-461); สุวิมล มธูรส และกิตติ รัตนราช (2562, น.1-16) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารและความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0 ว่าต้องมีคุณสมบัติที่โดดเด่นเหมาะสม เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์สูงในงานที่ทำ หรือเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ และมีองค์ประกอบความเป็นมืออาชีพ มีคุณลักษณะที่ดี มีทักษะยุคใหม่ มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ บนพื้นฐานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อนำพาสถานศึกษาสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ สามารถสนองตอบต่อการแข่งขัน โดยสรุปต้องมีทักษะการบริหารที่สามารถพยากรณ์การพัฒนานักเรียนสู่คนไทย 4.0 มี 3 ทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะการบริหารแบบหวังผลสัมฤทธิ์ 2) ทักษะด้านคุณธรรมจริยธรรม และ 3) ทักษะด้านภาษาการสื่อสารและการปรับ ตัวเข้ากับวัฒนธรรมต่างชาติ นอกจากนี้ การสร้างบรรยากาศการทำงานภายในโรงเรียนที่ดียังสามารถส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอีกด้วย ซึ่งมีผลงานที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้หลายชิ้น (Hoy & Hannum & Tschannen-Moran, 1998, pp. 336-359) (Tubbs & Garner, 2008, pp. 17-26) (Naik & Mani, 2018, pp. 52-56)

ตารางที่ 3 สรุปการเปรียบเทียบความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา
 ดัชนี

ด้าน	ผู้บริหารฯ		ครูผู้สอน		นักเรียน		ผู้ปกครอง		เขตพื้นที่การศึกษา	ขนาดโรงเรียน
	เพศ	ประสบการณ์	เพศ	ประสบการณ์	เพศ	ระดับชั้น	เพศ	อาชีพ		
1. ด้านบริบท	✓		✓			✓			✓	✓
	(t=-2.370*)		(F=6.115**)			(F=7.239**)			(t=6.763**)	(F=7.926**)
2. ด้านปัจจัยนำเข้า	✓					✓			✓	
	(t=-2.136*)					(F=14.842**)			(t=8.985**)	
3. ด้านกระบวนการ	✓					✓			✓	✓
	(t=-2.110*)					(F=10.977**)			(t=9.363**)	(F=3.623*)
4. ด้านประสิทธิภาพ					✓				✓	
					(t=-2.063*)				(t=7.853**)	
5. ด้านผลกระทบ	✓		✓						✓	
	(t=-3.263**)		(F=4.659*)						(t=7.832**)	
รวม	✓		✓						✓	✓
	(t=-2.289*)		(F=3.233*)						(t=9.520**)	(F=3.546*)

หมายเหตุ ✓ และ **, ** หมายถึง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หรือ 0.01 ตามลำดับ

ในส่วนของผู้สอนเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญอีกกลุ่มหนึ่ง เนื่องจากการดำเนินนโยบายการศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ครูผู้สอนจะเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่ใช้ความเป็นวิชาชีพขั้นสูงของตนเองในการถ่ายทอดองค์ความรู้ต่างๆ ให้กับนักเรียน ซึ่งครูผู้สอนเองก็ต้องมีความมุ่งมั่นทำงานด้านวิชาการ มีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ และนำความรู้มาใช้ในการช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนสามารถบรรลุผลสำเร็จทางการเรียนให้ได้ (High academic press) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อภิภา ปรัชญพฤทธิ (2561, น. 102-136) ; นิกร จันภิรม และศตพล กัลยา (2562, น. 304-314) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับครูในการศึกษายุค 4.0 ประกอบด้วย 1) สมรรถนะแกนกลางของการศึกษายุค 4.0 10 ด้าน ได้แก่ 1. การคิดแบบมีวิจารณญาณ 2. การคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 3. การสร้างนวัตกรรม 4. ความเป็นผู้ประกอบการ 5. การเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต 6. การใช้เทคโนโลยีสื่อสารและสารสนเทศ 7. การมีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น 8. การสื่อสารข้ามวัฒนธรรม 9. การมีภาวะผู้นำ และ 10. การมีจิตสาธารณะ และ 2) สมรรถนะวิชาชีพครู 6 ด้าน ได้แก่ 1. ความเป็นครูและจรรยาบรรณวิชาชีพครู 2. การพัฒนาหลักสูตร 3. ความรู้ลึกในเนื้อหาวิชาและวิธีวิทยาการสอน 4. การประเมินผลและการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ 5. การพัฒนาผู้เรียน และ 6. การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ซึ่งครูผู้สอนมีส่วนสำคัญในการสร้างเสริมประสบการณ์ที่ดีให้กับผู้เรียน ตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นของการเข้าสู่วัยเรียน (Munnik & Smith, 2019, pp. 1-13) กรณีของนักเรียนเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการพัฒนา โดยเป้าหมายของการศึกษาตามแนวทางไทยแลนด์ 4.0 นั้น คือ ต้องการมุ่งเน้นให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถในหลากหลายด้าน เป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นได้ และยังเป็นผู้ที่มีทักษะการคิดวิเคราะห์ รู้เท่าทัน สามารถเอาตัวรอดได้ในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พาสณา จุลรัตน์ (2561, น. 1-18) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในยุค Thailand 4.0 แล้วพบว่า ในการเรียนรู้ใด ๆ ก็ตาม นอกจากความรู้ที่ผู้เรียนจะได้รับแล้ว ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่สำคัญในการดำเนินชีวิตไปด้วย และนอกจากการปรับปรุงเรื่องของหลักสูตร ตำรา และบทบาทของครูผู้สอนแล้ว ก็จะต้องส่งเสริมทักษะแห่งอนาคตให้กับผู้เรียนด้วย เพราะเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคมในอนาคต ซึ่งทักษะที่สำคัญเหล่านี้ได้แก่ ทักษะการคิดเชิงบริหาร ทักษะการใช้ Internet ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ทักษะด้านภาษาอังกฤษ ทักษะด้านคณิตศาสตร์ และทักษะด้านจิตสาธารณะ เป็นต้น

สำหรับในด้านของเขตพื้นที่การศึกษา เนื่องจากในส่วนหนึ่งของโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 นั้น ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีความเป็นเมืองมากกว่าโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 โดยจากข้อมูลของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พบว่า อำเภอซึ่งเป็นขอบเขตการดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 มีทั้งเทศบาลนคร และเทศบาลตำบลรวมทั้งสิ้น 11 เทศบาล โดยเทศบาลเหล่านี้มีรายได้ ทั้งรายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง รัฐจัดสรรให้ และรายได้จากเงินอุดหนุนมากกว่าอย่างชัดเจน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2563) ซึ่งสะท้อนให้เห็น

ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Magnuson et.al. (2004, pp. 115-157) Driessen (2019, pp. 15-21) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความไม่เท่าเทียมของการเรียนในระดับปฐมวัยและความพร้อมของโรงเรียน โดยพบว่า นักเรียนในเขตชนบทมักจะเป็นกลุ่มที่ด้อยโอกาสทางการศึกษามากกว่านักเรียนในเขตเมือง ในส่วนของประเด็นขนาดของโรงเรียนนั้น มีส่วนสัมพันธ์โดยตรงกับจำนวนครู/บุคลากร จำนวนนักเรียน จำนวนห้องเรียน และรวมทั้งการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาผ่านผู้เรียน (Demand-Side Financing) ให้แก่สถานศึกษาของรัฐ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 86-102) ดังนั้น แน่นนอนว่าหากโรงเรียนใดที่มีจำนวนนักเรียนมากก็必将ได้รับเงินอุดหนุนฯ เพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย ด้วยเหตุนี้ จึงส่งผลต่อความไม่เป็นธรรม การใช้จ่ายงบประมาณด้านการศึกษาของประเทศไทยทั้งระบบ เพราะทำให้เกิดปัญหาแต่ละโรงเรียนต่างแย่งชิงจำนวนนักเรียนให้มีจำนวนที่มากขึ้นเพื่อหวังผลจากจำนวนเงินจากการจัดสรรงบประมาณแบบรายหัวสำหรับสถานศึกษา ซึ่งก็จะเกี่ยวข้องกับการนำเงินงบประมาณไปใช้จ่ายในการพัฒนาความพร้อมของโรงเรียนในหลายๆ ด้านนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของธีราภรณ์ ผลทอง (2558, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ซึ่งพบประเด็นปัญหาช่องว่างระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็ก ในเรื่องของการจัดสรรงบประมาณ ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กขาดโอกาสในการพัฒนาทางด้านสื่อเทคโนโลยีและไม่เพียงพอต่อความต้องการในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ ยังพบประเด็นปัญหาในด้านการบริหารงบประมาณ โดยเฉพาะในโรงเรียนที่มีขนาดเล็กอีกด้วย (วีระพงษ์ ก้านกิ่ง และชวนคิด มะเสนาะ, 2560, น. 41-58)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ในการเตรียมความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรังควรจะต้องมีการบูรณาการความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดความพร้อมทั้งในมิติของนักเรียน มิติของโรงเรียน และมิติของครอบครัวกับชุมชนแวดล้อม โดยจำเป็นต้องมีความสอดคล้องของการกำหนดนโยบายทั้งในระดับประเทศ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และในระดับโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ในบริบทที่มีความหลากหลายเชิงพื้นที่

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยชิ้นนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ประจำปีงบประมาณ 2562 - แผนงานเสริมสร้างศักยภาพและพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ ตามทิศทางยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม ประเภทนักวิจัยรุ่นใหม่ (แม่ไก่-ลูกไก่) ประจำปี 2562

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2563). ข้อมูลรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ 2561 และ 2562. ค้นเมื่อ 14 พฤษภาคม 2563. จาก <http://www.dla.go.th/work/money/index.jsp>.
- กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2560). Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน. ค้นเมื่อ 14 พฤษภาคม 2563. จาก <https://www.nstda.or.th>.
- ทิตินา แคมมณี. (2560). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 21. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีราภรณ์ ผลทอง. (2558). ความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- นิกร จันภิรม, และศตพล กัลยา. (2562). เทคโนโลยีการศึกษาในยุค Thailand 4.0. วารสารปัญญาภิวัฒน์, 11(21), หน้า 304-314.
- ผ่องพรรณ พลราช, และเกริกไกร แก้วล้วน. (2560). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. วารสารราชธานีนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์, 1(1), หน้า 27-40.
- พาสนา จุลรัตน์. (2561). การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในยุคThailand 4.0. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ วิริเดียน มหาวิทยาลัยศิลปากร, 11(2), หน้า 1-18.
- วีระพงษ์ ก้านกิ่ง, และชวนคิด มะเสนะ. (2560). สภาพและปัญหาการบริหารงบประมาณขอสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. วารสารราชธานีนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์, 1(1), หน้า 41-58.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). สรุปข้อมูลเบื้องต้น PISA 2015. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุบัน มุขระโกษา, และศศิธรดา แพงไทย. (2562). ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0. วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 10(1), หน้า 454-461.
- สุวิมล มธุรส, และกิตติ รัตนราช. (2562). การศึกษาไทย 4.0 ในบริบทของผู้บริหารสถานศึกษา. วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง, 8(2), หน้า 1-16.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). แผนปฏิบัติการประจำปี 2543-2547. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **การจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาผ่านตัวผู้เรียน**. รายงานการวิจัย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). **ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี**. ค้นเมื่อ 14 พฤษภาคม 2563. จาก <http://nscr.nesdb.go.th>.
- อภิภา ปรัชญพุทธิ. (2561). การพัฒนารูปแบบการผลิตครูเพื่อรองรับการศึกษายุค 4.0. **วารสารราชพฤกษ์**, 35(3), หน้า 102-136.
- อริยา พรหมสุภา. (2562). “บวร” บ้าน วัด โรงเรียน องค์การแห่งการเรียนรู้ในชุมชน : ชุมชนโป่งคำ จังหวัดน่าน และชุมชนแจ่มหลวง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- องค์การยูนิเซฟ. (2560). **MICS : ข้อมูลที่น่าสนใจจากการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. 2558-2559**. กรุงเทพมหานคร : องค์การยูนิเซฟ.
- Driessen, G. (2019). Are the Early Childhood Education claims valid?. **Encyclopedia publishing**, 267 (1), pp. 15-21.
- Hoy, W. K. & Hannum, J. & Tschannen-Moran, M. (1998). Organizational Climate and Student Achievement: A Parsimonious and Longitudinal View. **Journal of school leadership**, 8 (2), pp. 336-359.
- Magnuson, K. A., Meyers, M. K., Ruhm, Christopher J. & Waldfogel, J. (2004). Inequality in children's school readiness and public funding. **American Educational Research Journal**, 41 (1), pp. 115-157.
- Munnik, E. & Smith M. (2019). Contextualising school readiness in South Africa: Stakeholders' perspectives. **South African Journal of Childhood Education**, pp. 1-13.
- Naik, P. K. & Mani, S U. (2018). Impact of organizational climate on academic, professional and social dimensions of teacher effectiveness of secondary schools: A study. **International Journal of Multidisciplinary Education and Research**, 3(3), pp. 52-56.
- Tubbs, J. E. & Garner, M. (2008). The Impact of school climate on school outcomes. **Journal of College Teaching & Learning**, 5(9), pp. 17-26.